

The ALBA logo is located in the top right corner of the image. It consists of the word "ALBA" in a bold, white, sans-serif font, enclosed within a dark, horizontally-oriented oval shape.The background of the entire image is a photograph of a woman, Annemarie Åström, standing in a field of tall, golden-brown grass. She is wearing a black turtleneck top and a long, black, fringed skirt. She is smiling and playing a violin with a bow. The lighting is soft and natural, suggesting an outdoor setting during the day.

Annemarie Åström violin
Sonja Fräki & Emil Holmström piano

Nordic Violin Music

Tschetschulin – Aulin – Sinding – Carlson

Nordic violin music

Music that is not performed or recorded can easily stay forgotten. A musician has the opportunity and even the obligation to revive such forgotten musical pearls. When I started my studies and then later working in Sweden and Denmark in 1997–2005, I learnt to know many Scandinavian composers' works that I had not met before. Among these pieces there are several “hidden pearls” that would deserve to be listened to again. I have chosen some of the most interesting ones for this recording. Every piece has its own story the way I found them.

Agnes Tschetschulin: *Berceuse*

Pianist Margit Rahkonen had found short pieces for violin and piano by Finnish Agnes Tschetschulin (1859–1942) from the Sibelius Academy's music archives. The composer was a new acquaintance for my musician friends and me – no wonder since very little has been known about Agnes Tschetschulin and her compositions. It turned out that she studied violin at the Helsinki Institute of Music (nowadays the Sibelius Academy) at the same time and under the same teacher as Jean Sibelius. Tschetschulin continued her violin studies in Berlin under the renowned Joseph Joachim. She held her debut recital in 1891 in the Helsinki University auditorium where she played Bach's *Double Violin Concerto* together with Norwegian Johan Halvorsen, mainly known as a composer.

Tschetschulin was not only a skilled violinist but also a gifted composer. *Berceuse* is an example of her talent. In all its simplicity the work is tender and beautiful. Its atmosphere is calmingly positive.

Tor Aulin: *Four Aquarelles*

The Swedish composer Tor Aulin's (1866–1914) work *Four Aquarelles for violin and piano* (Fyra Akvareller) (1899) is his best-known chamber music work. It is a classic in Swedish violin literature. The first time I heard the work was at violinist Malin Broman's debut recital in Gothenburg in 1997. I fell in love with such a beautiful, cheerful and sweet piece. It is a sunny Swedish work by nature and in it one can clearly hear the influence of Swedish folk music.

Tor Aulin was a virtuoso violinist himself and therefore the violin part is skilfully composed. The work includes a refined shade of elegance that brings Elgar's small-scale compositions to mind. It is interesting that the final part of the fascinating *Polska* has passages that resemble considerably more Norwegian than Swedish folk music. It shows Grieg's influence on Swedish music.

When practicing Tor Aulin's work the picture in my mind has been for instance Carl Larsson's idyllic painting of a sunny Swedish country scene. That is why I have decided to use many flageolets, which are perhaps Aulin's own fingerings, so that I could better achieve the lucid and transparent watercolour sound. I like to play the piece – in addition to being humorous and rewarding to play on the violin, it can be played with a deep sound and it expresses many different colours.

Annemarie Åström

Christian Sinding: *Romance*

I found the pieces for violin and piano by Norwegian Christian August Sinding (1856–1941) through the Swedish violinist Per Enoksson. I had asked him to recommend Scandinavian violin music and in that connection he advised me to get acquainted with several romantic short pieces by Sinding. *Romance in D major* seemed to suit best among the other pieces of the recording. I like its dark atmosphere, often considered characteristic of Grieg.

Sinding was a Norwegian composer who got his training in Germany in Leipzig Conservatory in 1874–1878. Sinding has sometimes been seen to continue the tradition of Edvard Grieg, his more famous countryman. The comparison is especially tempting because of the large number of short lyrical piano pieces, songs and the national colour of the compositions. Both composers have also studied in Germany under the same teacher Carl Reinecke. Grieg was the superb master of Norwegian art music who introduced Norwegian folk music in his compositions and made his country familiar to the general public. Sinding's music also contained Norwegian national spirit even though the ideal of German romanticism was perhaps still more prevalent. Sinding especially admired Wagner's skill of orchestral painting and tried to carry out that ideal particularly in his piano texture. Sinding's music had a great impact on the next generation's composers in Norway.

Sinding's own instrument was the violin. *Romance Op. 79 No. 2* for violin and piano is a charmingly and skilfully constructed chamber music piece in which both instruments take turns for a more soloist grip. The piece starts with a gently singing theme while the violin and the piano are communicating in charming dialogues. The middle part becomes more intense and the passionately undulating piano arpeggio figures support the violin's passionate theme. In the end the atmosphere calms down again while the melody returns and the music becomes quieter to become a pacifying lullaby.

Annemarie Åström & Sonja Fräki

Bengt Carlson: *Sonata for Violin and Piano in E flat minor*

In 2009 I became acquainted with the Finnish-Swedish sonata of Bengt Carlson (1890–1953). My pianist friend Terhi Dostal was working at the time in the Finnish cultural institute in Berlin and organized concerts in Germany for Finnish musicians. She found a copy of the manuscript of Carlson's sonata from the archives of the Finnish Music Information Centre and remembered that I was working on my postgraduate degree in the Sibelius Academy on the topic of Scandinavian violin music. Terhi and I thought that Emil Holmström would be a suitable pianist for the sonata. Emil describes the composition as follows:

Bengt Carlson, who was born in Tammisaari in 1890, is an interesting personality in Finnish music life. After studying composition during the first two decades – first in the Helsinki Institute of Music with significant Finnish teachers and then in Paris in 1913–1914 as a student of Vincent d'Indy – Carlson composed a few promising works which were well received in Helsinki. Carlson's own favourite among these was the *Violin Sonata in E flat minor*, which he finished in 1918 at the age of 28. These early chamber music works from 1913–1918 were a significant contribution to Finnish art of music, especially because unlike most Finnish colleagues Carlson sought inspiration from French models that were connected with Schola Cantorum. His music was therefore strongly influenced by

Wagner and Bruckner. These influences gave specific cosmopolitan colour to Carlson's music, which was exceptional at that time in Finland that still compulsively tried to develop Finnish-nationalist aesthetics.

After the violin sonata Carlson did not compose notable instrumental works any more even though he lived up to 1953. In fact, the compositions of his young days have almost completely been forgotten. One can only ask why. Carlson was a significant choir leader, an orchestral musician and a teacher of composition. For instance, Einar Englund and Erik Bergman were among his students. All in all, he made a brilliant career in music. Despite his promising and ambitious composition debut he didn't produce much else after the sonata in 35 years than some choir music and a symphonic suite for the orchestra. As a teacher Carlson was characterized as an idealist and perfectionist, he was the proponent of the technical art of composition, he recommended all composers a period as an orchestral musician in order to develop instrumentation and demanded mental strength and substance from music in the manner of Bruckner and Franck. It is easy to imagine how he struggled with self-criticism.

The handwritten manuscript for the violin sonata brings out fascinating philological problems. The manuscript has presumably been used in the sonata performance in the Nordic Music Festival in 1921 and possibly in the premiere in 1918. On the whole the manuscript is flawless and made with care even though the tone language of the work is thoroughly chromatic and often very complicated. Despite that quite random abridgements have been made in the first and the last movement, which apparently were added in connection with rehearsals. The abridged version can be seen as a barbaric way to fit a large work in the above-mentioned concerts. With all its abridgements the length of the original 40-minute sonata is shortened to about half an hour. It is obvious that the composer himself has been present on these occasions and the very positive reception from e.g. Leevi Madetoja has been based on the abridged version. It is a fact that the length of the unabridged version and lengthy repeats are a problem as a whole for the work. One tends to call to mind Bruckner's bad manner to shorten his symphonies at the request of his friends. In this recording we have ended up with a compromise. In the first movement we play the whole movement, but in the finale we have taken out a lengthy section that repeats the same music heard before note by note. Instead of an overlong sonata movement the finale takes shape as a brisk fantasy. The listener can decide whether we have done justice to the work. We therefore ask all violinists and pianists to accept the challenge and try to assure the listeners by performing the finale in its original format.

Annemarie Åström & Emil Holmström • Translation Maija Tammelin

Annemarie Åström (b. 1977) started playing the violin at the age of three after having become inspired by a television series run by Géza and Csaba Szilvay called *Little Fiddlers in the Land of Music*. Since the very beginning she has also studied chamber music and orchestral playing in addition to violin studies.

During the years 1992–1997 Annemarie studied in the Youth Department at the Sibelius Academy. During these years she was the principal leader and soloist in the Junior Strings Orchestra conducted by Géza and Csaba Szilvay. The orchestra made tours in Asia, the USA and Europe, and also made several recordings. Annemarie has continued her studies abroad. She has completed her studies both at the School of Music at the University of Gothenburg and the Royal Danish Academy of Music, and she also holds a soloist diploma from the University of

Gothenburg. Since fall of 2005 Annemarie has continued her studies in the doctoral program of the Sibelius Academy where she focuses on Scandinavian music.

During 2002–2006 Annemarie held a post in the Helsingborg Symphony Orchestra as the leader of the second violins. She has also been the principal leader on several occasions. For instance, in 2002 and 2003 Annemarie was the principal leader of Orkester Norden, conducted by Susanna Mälkki, Esa-Pekka Salonen and Okko Kamu and in 2008–2009 in Kokkola Opera Orchestra conducted by Sakari Oramo. She has also been substitute as 2nd violin leader in Gothenburg Symphony Orchestra and Finnish Radio Symphony Orchestra and as concert master in Gothenburg Symphony Orchestra and Vaasa City Orchestra.

Annemarie also plays a lot of chamber music. She has performed in many festivals among others Kuhmo Chamber Music Festival in Finland. Besides playing together with her duo partner Sonja Fräki, Annemarie also plays in the Swedish-Finnish chamber music group

AND Ensemble. In addition, she plays in a piano trio called the KAAÅS-trio and in a string trio, Trio ArTempo.

For more information: www.annemarieastrom.fi

Sonja Fräki (b. 1977) is an actively performing concert pianist. She is also an experienced and sought after accompanist and chamber musician. Fräki studied at the Sibelius Academy and graduated as Master of Music 2003. She also studied in Germany at the postgraduate study programme called Konzertexamen in Karlsruhe and graduated 2004 with highest marks.

2008 Fräki won the 3rd Prize at the International Liszt Piano Competition in Wroclaw, Poland. She was the winner of 4th Prize at the International Schubert Competition in Dortmund 2003.

Fräki has performed as a soloist with various orchestras, for example Lahti Symphony Orchestra, Turku Philharmonic Orchestra, Pomeranian Philharmonic Orchestra & Neue Philharmonie Westfalen. She plays a lot of chamber music with the violinist Annemarie Åström and with Zagros Ensemble, among others. Fräki also works with singers. She has given recitals and chamber music concerts in Finland, Sweden, Germany, Portugal, Russia, in the Netherlands and Italy.

Fräki works as a piano teacher at the Arkipelag School of Music, and as an accompanist at the Sibelius Academy. She is also working on her Doctoral studies at the Sibelius Academy, her focus being on the piano music by Kalevi Aho.

Emil Holmström (b. 1980) has studied piano performance at the Sibelius Academy, Helsinki, Finland with Erik T. Tawastjärna and also in Paris with Marie-Françoise Bucquet. He has also studied composition at the Sibelius Academy with Veli-Matti Puumala and voice leading with Olli Väisälä. Holmström performs a lot of contemporary music, he has commissioned works from young Finnish composers, premiered dozens of works and recorded many pieces for the Finnish Radio Broadcasting Company Yle. Holmström has also performed at most of the Finnish music festivals.

Emil is a member of the Uusinta Chamber Ensemble and the electroacoustic Defunensemble. He has given concerts as a soloist or as a chamber musician in many European countries, in the United States of America and also in Brazil.

Nordisk violinnmusik

Musik, som inte uppförs eller spelas in på skiva, blir ofta bortglömd. Som musiker har man möjligheten och rentav plikten att återuppliva dessa sällan hörda musikstycken. Under åren 1997–2005, då jag först studerade och sedan arbetade i Sverige och Danmark, bekantade jag mig med många nordiska kompositioner som jag inte stött på i Finland. Bland dessa verk finns flera bortglömda pärlor, som förtjänar att lyftas fram. För denna skiva har jag plockat fram stycken som jag tycker är bland de mest intressanta. Varje verk har sin egen historia hur jag hittat dem.

Agnes Tschetschulin: *Berceuse*

Pianisten Margit Rahkonen hade från Sibelius–Akademiens notförråd hittat den finska kompositören, Agnes Tschetschulins (1859–1942), små stycken för violin och piano. Kompositören var för mig och mina musikervänner en ny bekantskap – och det är inget under, eftersom ytterst lite information om henne och hennes kompositioner finns bevarad. Det framgick att Tschetschulin studerade vid Helsingfors Musikinstitut (den nuvarande Sibelius-Akademien) samtidigt och för samma lärare som Jean Sibelius. Under 1890-talets början fortsatte hon sina violinstudier i Berlin i den legendariska violinklassen för Joseph Joachim. Hon höll sin debutkonsert år 1891 i Helsingfors universitets solennitetssal, där hon bl.a. spelade Bachs dubbelkonsert med den norska kompositören Johan Halvorsen.

Förutom att Tschetschulin var en briljant violinist, var hon också en begåvad kompositör. Hennes *Berceuse* på denna skiva står som bevis för detta. Stycket är i all sin enkelhet rörande vackert. Stämningen är rogivande positiv.

Tor Aulin: *Fyra Akvareller*

Den svenska kompositören Tor Aulins (1866–1914) *Fyra Akvareller för violin och piano* (1899) är hans bäst kända kammarmusikverk och en klassiker inom den svenska violinlitteraturen. Själv hörde jag stycket för första gången i Göteborg 1997 under violinisten Malin Bromans debutkonsert. Jag blev direkt förtjust i det vackra, glada och söta stycket! Kompositionen är skriven i en positiv svensk anda och innehåller tydliga influenser från svensk folkmusik.

Tor Aulin var själv en ypperlig violinist och därför är violinstämningen mycket ”violinistisk”. Stycket har en förädlad salongston, som påminner om Elgars korta kompositioner. Det är intressant att den avslutande, medryckande *Polskan* har passager som klingar betydligt mer som norsk folkmusik än svensk. Det talar om Griegs stora inflytande också över svensk musik.

Jag har försökt föreställa mig ett idylliskt och soligt svenskt landskap målat av t.ex. Carl Larsson då jag övat in Tor Aulins *Fyra Akvareller*. Därför har jag också tagit med flera flageoletter vilka eventuellt är Aulins egna fingersättningar, för att bättre få fram den genomskinliga och lätta klangen. Jag tycker mycket om att spela stycket – förutom att det är violinistiskt och humoristiskt, får man spela med djup klang och uttrycka många olika färger.

Annemarie Åström

Christian Sinding: *Romans*

Den norska kompositören Christian August Sindings (1856–1941) verk för violin och piano hittade jag via den svenska violinisten Per Enoksson. Jag hade bett honom rekommendera nordisk violinmusik för mig, och i detta samband uppmånade han mig att bekanta mig med Sindings många romantiska verk för violin och piano. *Romansen i d-Dur* passade bäst bland de övriga styckena på skivan. Jag tycker mycket om styckets mörka karaktär, som liknar Griegs musik.

Sinding fick sin utbildning i Tyskland, vid Leipzigs konservatorium 1874–1878. Sinding har ibland betraktats som uppföljaren av sin mer berömda landsmans, Griegs tradition. Framför allt den rikliga mängden av korta, lyriska pianostycken och sånger samt den norsknationella färgen som finns i bådas kompositioner lockar till jämförelsen av dessa två kompositörer. De har dessutom båda studerat i Tyskland för samma lärare, Carl Reinecke. Grieg var den norska konstmusikens stora mästare som gjorde sitt hemland känt för den stora publiken. I Sindings musik finns också mycket av den norska nationalromantiska stämningen, även om det tyska romantiska ideallet ännu förefaller att dominera. Sinding beundrade speciellt Wagners förmåga att måla färger tack vare hans ypperliga orkestreringskonst. Detta ideal försökte Sinding åstadkomma framförallt i pianotexturen. Sindings musik hade en stor inverkan på den kommande generationens musik i Norge.

Sindings eget instrument var violinen. *Romansen opus 79 nr 2* för violin och piano är ett förtjusande kammarmusikverk som har byggts upp skickligt. I stycket får båda instrumenten plats även för mera solistiska grepp. Stycket börjar med ett ömt och sångbart tema i vilket violinen och pianot kommunicerar charmerande med varandra. I mittenpartiet förändras karaktären och blir mer hetsig och pianots arpeggio-passager för intensivt framåt violinens passionerade tema. I slutet lugnar sig stämningen igen då den inledande delens motiv träder fram. Musiken tystnar till slut som i en lugnande vaggvisa.

Annemarie Åström & Sonja Fräki

Bengt Carlson: *Sonat för violin och piano i ess-moll*

Jag bekantade mig med den finlandssvenska Bengt Carlsons (1890–1950) sonat under våren 2009. Min pianistvän Terhi Dostal arbetade då vid Finska kulturinstitutet i Berlin och arrangerade konserter i Tyskland för finska musiker. Hon hittade en kopia av sonatens handskrivna manuskript i arkivet vid Informationscentret för finsk musik och kom ihåg att jag arbetar med en konstnärlig doktorsavhandling om nordisk violinmusik vid Sibelius-Akademien. Terhi och jag ansåg att Emil Holmström skulle passa bra som pianist till detta stycke. Emil beskriver sonaten och dess kompositör så här:

Bengt Carlsson som föddes i Ekenäs år 1890 är en intressant personlighet i det finska musiklivet. Efter studier under 1900-talets två första decennier för de viktigaste samtida finska lärarna vid Helsingfors musikinstitut samt i Paris under åren 1913–1914, då han fick kompositionsundervisning av Vincent d'Indy, producerade han ett antal lovande verk som fick ett gott mottagande i Helsingfors. Carlssons favorit bland dessa var *Violinsonaten i ess-moll* som han fullbordade år 1918 vid 28 års ålder. De tidiga instrumentalkverken från åren 1913–1918 utgör en betydande insats i den finska musikhistorien i synnerhet som Carlsson, till skillnad från största delen av sina samtida finska kolleger, sökte inspiration från franska förebilder som associeras med Schola Cantorum. Därmed har hans tonspråk också drag av Wagner och Bruckner. Dessa inflytanden ger hans musik en tilltalande kosmopolitisk ton som var unik i ett Finland som under hans epok ännu var besatt av att utveckla en finsk nationell estetik.

Efter violinsonaten tonsatte Carlsson inte ett enda betydande instrumentalkverk, trots att han levde till 1953, och hans ungdomsverk har sedermera fallit i praktiskt taget total glömska. Man kan fråga sig vad det beror på. Hans tid upptogs av aktivitet som eminent kördirigent, orkestermusiker och lärare – bl.a. Einar Englund och Erik Bergman var hans elever – och allt som allt gjorde han en betydande karriär, men trots den ambitiösa och lovande debutan komponerade han inte under de 35 åren efter violinsonaten annat än en del körmusik samt en *Symfonisk svit* för orkester. Som lärare har Carlsson betraktats som idealist och perfektionist, han förespråkade det kompositionella hantverket, rekommenderade alla tonsättare en period av orkestermusikerskap för utvecklandet av instrumenteringen och krävde därtill av musiken andlig styrka och substans i Bruckners och Francks anda. Man kan föreställa sig den självkritik han tampades med.

Violinsonatens handskrivna manuskript ger upphov till en del fascinerande filologiska problem. Det har av allt att döma användts vid sonatens framförande på Nordiska musikdagarna 1921 och möjligtvis vid uruppförandet 1918. På det hela taget är det noggrant utfört och felfritt trots det extremt kromatiska skrivsättet. Det finns dock flera rätt godtyckliga förkortningar i den första och den sista satsen, som troligtvis gjorts under inövandet av sonaten. Dessa förkortningar kan förkastas som nästan barbariska ingrepp för att bättre platsa den utdragna sonaten under de ovannämnda konserterna. Med alla förkortningar krymper sonaten nämligen från 40 minuter till en dryg halvtimme. Man kan dock inte bortse från att tonsättaren varit närvarande vid dessa tillfällen och hört verket i en förkortad form samt att den positiva responsen sonaten fick bl.a. av Leevi Madetoja baserats på denna version. Faktum är att den oförkortade versionens längd och utdragna repetitioner utgör ett problem för helheten. Bruckners ovana att stryka långa avsnitt ur sina symfonier på vänners berådan kommer lätt i åtanke. Vi har i denna inspelning beslutat oss för en kompromiss; den första satsen spelar vi i sin helhet, men i finalen har vi strukit ett långt avsnitt som not för not upprepar tidigare musik. I stället för en mycket utdragen sats i sonatform artar sig finalen nu som en fartfylld fantasi. Lyssnaren kan själv bestämma om vi gjort verket rättvisa och alla violinister och pianister inbjuds att försöka övertyga sina lyssnare med finalen i originalform!

Annemarie Åström & Emil Holmström

Annemarie Åström (f. 1977) har studerat violini vid Sibelius-Akademien i Helsingfors samt utomlands i Göteborg, Köpenhamn och Köln. Hon har slutexamen från både Musikhögskolan i Göteborg (också solist diplom) och Det

Kongelige Musik Konservatoriet i Köpenhamn. Från och med hösten 2005 har Annemarie fortsatt sina studier vid Sibelius-Akademiens DocMus-avdelning. Hennes konsertserie befattar Nordisk Violinmusik 1826–2014 och i den skriftliga delen skriver hon om violin undervisningen i Finland och Sverige.

Under åren 2002–2006 hade Annemarie tjänst som 2 violins alt. stämledare i Helsingborgs Symfoniorkester. Hon har också verkat som första konsertmästare i bl.a. Orkester Norden under Susanna Mällkis, Esa-Pekka Salonens och Okko Kamus ledning och i Kokkola Operaorkesteren med Sakari Oramo som dirigent. Dessutom har Annemarie vikarierat som 2 violins stämledare och konsertmästare i Göteborgs Symfoniker.

Annemarie har uppträtt på många kammarmusikfestivaler. Sommaren 2007 var hon en av Kuhmo kammarmusikfestivalens unga konstnärer. Annemarie spelar regelbundet med pianisterna Sonja Fräki, Annika Palm-Doumenge och Emil Holmström och dessutom i KAAÅS-trio och i TrioArTempo. Hon har grundat tillsammans med Annika Palm-Doumenge den finlandssvenska kammarmusikgruppen, AND-ensemblen, vars syfte är att föra fram finlandssvensk musik.

Website: www.annemariestrom.fi

Pohjoismaista viulumusiikkia

Musiikki, jota ei esitetä tai ei ole levytetty, jää helposti unohtuksiin. Muusikolla on mahdollisuus ja jopa velvollisuus herättää henkiin näitä unohtettuja musiikin helmiä. Nuorempana, ensin opiskellessani ja myöhemmin työskennellessäni Ruotsissa ja Tanskassa 1997–2005, tutustuin monien pohjoismaalaisten säveltäjien teoksiin, joihin en ollut aiemmin törmännyt Suomessa. Näiden kappaleiden joukossa on useita ”piilohelmiä”, jotka ansaitsivat tulla uudelleen kuulluksi. Tälle levyllä olen poiminut näistä mielestäni mielenkiintoisimpia. Levyyn jokaisella teoksella on oma tarinansa siitä, kuinka löysin ne.

Agnes Tschetschulin: *Berceuse*

Pianisti Margit Rahkonen oli löytänyt Sibelius-Akatemian nuottivarastosta suomalaisen Agnes Tschetschulinin (1859–1942) säveltämiä pikkukappaleita viululle ja pianolle. Säveltäjä oli minulle ja muusikkoystävilleni uusi tuttavuus – eikä ihme, sillä Agnes Tschetschulinista ja hänen sävellyksistään on säilynyt hyvin vähän tietoa. Kävi ilmi, että hän opiskeli viulunsoittoa Helsingin Musiikkiopistossa (nykyinen Sibelius-Akatemia) samaan aikaan ja saman opettajan johdolla kuin Jean Sibelius. 1890-luvun alussa Tschetschulin jatkoi viulunsoitonopiskelua Berliinissä maineikkaan Joseph Joachimin luokalla. Ensikonserttinsa hän piti 1891 Helsingissä Yliopiston juhlasalissa, jossa hän soitti Bachin kaksoisviulukonserton yhdessä norjalaisen, ennen kaikkea säveltäjänä tunnetun Johan Halvorsenin kanssa.

Tschetschulin oli paitsi taitava viulisti, myös lahjakas säveltäjä. Tästä on osoituksena levyllä kuultava *Berceuse*. Teos on kaikessa yksinkertaisuudessaan herkkä ja kaunis. Tunnelmaltaan se on rauhoittavan positiivinen.

Tor Aulin: *Neljä akvarellia*

Ruotsalaisen säveltäjän Tor Aulinin (1866–1914) *Fyra Akvareller för violin och piano* (1899) on hänen tunnetuin kamarimusiikkiteoksensa. Se on klassikko ruotsalaisessa viulukirjallisuudessa. Itse kuulin teoksen ensimmäisen kerran Göteborgissa vuonna 1997 viulisti Malin Bromanin ensikonsertissa. Ihastuin heti niin kauniiseen, iloiseen ja suloiseen teokseen! Teos on luonteeltaan aurinkoisen ruotsalainen ja siinä voi selvästi kuulla vaikutteita ruotsalaisesta kansanmusiikista.

Tor Aulin oli itse virtuoosinen viulisti ja siksi viulustemma onkin hyvin viulistinen. Teoksessa on jalostunut salonkimusiikin vivahde, joka tuo mieleen Elgarin pienimuotoiset sävellykset. On kiinnostavaa, että päätösoosan mukaansatempaavassa *Polskassa* on kohtia, jotka muistuttavat huomattavasti enemmän norjalaista kuin ruotsalaista kansanmusiikkia. Se kertoo Griegin vaikutuksesta ruotsalaiseen musiikkiin.

Kun olen harjoitellut Tor Aulinin teosta, mielikuivissani on ollut esimerkiksi Carl Larssonin maalaama idyllinen ja aurinkoinen ruotsalainen maalaismaisema. Siksi olen päättänyt käyttää kyseisessä kappaleessa paljon huiluaääniä, jotka kenties ovat Aulinin omia soimituksia, jotta saavuttaisin paremmin akvarellinomaisen kuulaan ja läpikuultavan soinnin. Pidän kappaleen soittamisesta – sen lisäksi että se on viulistinen ja humoristinen, sitä voi soittaa syvällä äänellä ja se ilmaisee monia eri värejä.

Annemarie Åström

Christian Singing: *Romansi*

Norjalaisen Christian August Sindingin (1856–1941) kappaleet viululle ja pianolle löysin ruotsalaisen viulistin, Per Enokssonin kautta. Pyysin häntä suosittelemaan pohjoismaista viulumusiikkia, ja siinä yhteydessä hän kehotti tutustumaan Sindingin lukuisiin romanttisiin pikku kappaleisiin. *Romansi D-duurissa* tuntui sopivan parhaiten levyntuuden kappaleiden joukkoon. Pidän kovasti sen tummasta, usein Griegille ominaisesta tunnelmasta.

Sinding oli norjalainen säveltäjä, joka sai koulutuksensa Saksassa, Leipzigin konservatoriossa 1874–1878. Sindingiä on joskus pidetty tunnetumman maanmiehensä Edvard Griegin perinteen jatkajana. Vertailuun houkuttelee erityisesti lyhyiden, lyyrysten pianokappaleiden ja laulujen runsas määrä, sekä sävellysten tietty kansallismusiikkimainen erityisyys. Kummatkin säveltäjät ovat myös opiskelleet Saksassa saman opettajan, Carl Reinecken oppilaina. Grieg oli norjalaisen taidemusiikin ylittämätön mestari, joka toi sävellyksissään esille Norjan kansanmusiikkia ja teki synnyinmaataan suurelle yleisölle tutuksi. Sindingin musiikissa on niin ikään paljon norjalaista kansallishenkeä, vaikka saksalaisen romantiikan ihanne lieneekin vielä enemmän vallalla. Sinding ihaili erityisesti Wagnerin orkesterimaailun taitoa ja pyrki toteuttamaan tuota ihannetta varsinkin pianotekstuurissaan. Sindingin musiikilla oli suuri vaikutus seuraavaan säveltäjäsukupolven Norjassa.

Sindingin oma soitin oli viulu. *Romansi op. 79 nro 2* viululle ja pianolle on viehättävä ja taidokkaasti rakennettu kamarimusiikkikappale, jossa kumpikin soitin saa vuorollaan tilaa solistisemmallekin otteelle. Kappale alkaa lempeästi laulavalla teemalla viulun ja pianon kommunikoitessa hurmaavilla vuoropuheluillaan. Väliosassa kerontaa muuttuu kiihkeämmäksi ja intohimoisina aaltoilevat pianon arpeggio-kuviot tukevat viulun passionato-teemaa.

Lopussa tunnelma jälleen rauhoittuu alun melodian palatessa ja musiikin hiljentyessä lopulta tyyntyttäväksi kehtolauluksi.

Annemarie Åström & Sonja Fräki

Bengt Carlson: Sonaatti viululle ja pianolle es-mollissa

Suomenruotsalaisen Bengt Carlsonin (1890–1950) sonaattiin tutustuin keväällä 2009. Pianistitystäväni Terhi Dostal työskenteli silloin Suomen kulttuuri-instituutissa Berliinissä ja järjesti suomalaisille muusikoille konsertteja Saksassa. Hän löysi Carlsonin sonaatin käsikirjoituksen kopion Suomalaisen musiikin tiedotuskeskuksen arkistoista ja muisti minun työstävän Sibelius-Akatemiassa jatkotutkintoa pohjoismaisesta viulumusiikista. Ajattelimme Terhin kanssa, että Emil Holmström olisi sopiva pianisti tähän sonaattiin. Emil kuvaa sävellystä seuraavanlaisesti:

Bengt Carlson, joka syntyi vuonna 1890 Tammisaaressa, on mielenkiintoinen persoonallisuus suomalaisessa musiikkielämässä. 1900-luvun kahdelle ensimmäiselle vuosikymmenelle sijoittuneiden sävellyspintojen jälkeen, ensin Helsingin musiikkiopistossa kaikkien sen ajan merkittävien opettajien johdolla ja sitten Pariisissa 1913–1914 Vincent d'Indyn oppilaana, Carlson sävelsi muutamana lupaavan sävellyksen, jotka saivat hyvän vastaanoton Helsingissä. Carlsonin oma suosikki oli *Viulusonaatti es-mollissa*, jonka hän sai valmiiksi vuonna 1918 ollessaan 28-vuotias. Nämä varhaiset kamarimusiikkiteokset (1913–1918) ovat merkittävä osa suomen musiikkihistoriaa, etenkin koska Carlson, vastoin kuin suurin osa hänen suomalaisista kollegoistaan, haki inspiraatiota ranskalaisista esikuvista, jotka yhdistetään Schola Cantorumiin. Tämän takia hänen musiikissaan on myös vaikutteita Wagnerista ja Brucknerista. Näiden vaikutusten johdosta hänen musiikissaan on kuultavissa kosmopoliittinen sävelkieli joka oli uunikieli Suomessa, jossa vielä oli vallalla kehittää suomalaista kansallisetiikkaa.

Viulusonaatin jälkeen Carlson ei säveltänyt yhtään merkittävää kamarimusiikkiteosta, vaikka hän eli vuoteen 1953 saakka ja hänen nuoruudenajan sävellykset ovat oikeastaan kokonaan unohdettu. Sitä voi kysyä, mistä tämä johtuu. Hän toimi aktiivisesti loistavana kuoronjohtajana, orkesterimusiikkona sekä sävellysohjaajana, mm. Einar Englund sekä Erik Bergman olivat hänen oppilaitaan. Kaiken kaikkiaan hänellä oli loistava ura musiikin parissa, mutta vaikka hänen sävellysuransa oli alkanut kovin lupaavasti, ei hän säveltänyt kolmeenkymmeneenviiteen vuoteen viulusonaatin jälkeen kuin jonkin verran kuromusiikkia ja *Sinfonisen sarjan orkesterille*. Opettajana Carlsonia on luonnehdittu idealistiksi ja perfektionistiksi. Hän oli sävellystyön puolestapuhuja, joka suositteli kaikille säveltäjille periodia orkesterimusiikkona, jotta instrumentointi säveltäessä kehittyisi, ja vaati tämän lisäksi hengellistä voimaa ja substanssia Brucknerin ja Franckin tapaan. Voi vain kuvitella, kuinka paljon hän joutui kärsimään itsekritiikistä.

Viulusonaatin käsikirjoitetussa käsikirjoituksessa tulee esiin mielenkiintoisia filologisita ongelmia. Käsikirjoitusta on oletettavasti käytetty nauustaan esityksessä Pohjoismaisilla Musiikkipäivillä 1921 sekä mahdollisesti teoksen kantaesityksessä 1918. Kokonaisuudessaan käsikirjoitus on huolellisesti tehty ja viirheetön, vaikka kirjoitustapana on ollut käytössä hankalaa kromatiikkaa. Mutta käsikirjoituksessa on lisätty sattumanvaraisia lyhennyksiä ensimmäiseen ja viimeiseen osaan, jotka ilmeisesti on lisätty teoksen harjoittelun yhteydessä. Lyhennyksiä voidaan pitää lähes barbaarisina ja niiden funktio on nähtävästi ollut lähinnä massiivisen pitkän sonaatin lyhentäminen, jotta

sen kesto ei olisi liian pitkä yllämainituissa konserteissa. Kaikkien lyhennysten kanssa sonaatti nimittäin lyhenee kestoaltaan 40 minuuttista puoleen tuntiin. On kuitenkin ilmeistä, että säveltäjä itse on ollut läsnä näissä konserteissa ja siis hyväksynyt lyhennykset. Ja kun mm. Leevi Madetoja antoi sonaattista positiivista palautetta, on se perustunut tähän lyhennettyyn versioon. Totuus on, että lyhentämätön versio tuottaa ongelmia sekä pitkän keston että vaativan työn takia. Brucknerin tottumattomuus poistaa monia sivuja ystävien kehoituksesta sinfoniaistaan tulee helposti mieleen. Olemme tässä levytyksessä päätyneet kompromissiin. Ensimmäisen osan soitamme kokonaisuudessaan, mutta finaalisissa olemme poistaneet muutaman sivun, jotka nuotilleen kertaavat jo aikaisemmin kuultua samaa musiikkia. Välttääksemme ylipitkän finaalin sonaattimuodossa olemme päättäneet luoda finaalista vauhdikkaan fantasian. Kuulija voi itse päättää, olemmeko tehneet teokselle oikean ratkaisun ja kutsumme kaikki viulistit ja pianistit ottamaan haasteen vastaan ja vakuuttamaan kuuntelijansa esittämällä finaali alkuperäisessä muodossa!

Annemarie Åström & Emil Holmström

Annemarie Åström (s. 1977) on monipuolinen viulisti, joka toimii aktiivisesti kamari- ja orkesterimusiikkina sekä opettajana. Hän on opiskellut viulunsoittoa Sibelius-Akatemian nuorisokoulutuksessa vuosina 1992–1997. Sen jälkeen Annemarie jatkoi opintojaan ulkomailla: Göteborgissa, Kööpenhaminassa ja Kölnissä. Hänellä on loppututkinnot sekä Göteborgin Musiikkikorkeakoulusta (myös solistidiplomi) että Tanskan Kuninkaallisesta Konservatoriosta. Syksystä 2005 Annemarie on opiskellut Sibelius-Akatemian jatkokoulutuslinjalla tähtäimenään taiteellinen tohtorin tutkinto. Hänen jatkotutkintonsa konserttisarja käsittelee pohjoismaista viulumusiikkia 1826–2014 ja kirjallisisa työssä hän tarkastelee viulunsoiton opetusta ja lähestymistapaa Suomessa ja Ruotsissa.

Vuosina 2002–2006 Annemariella oli virka Helsingborgin sinfoniaorkesterissa 2. viulun äänenjohtajana. Hän on myös toiminut ensimmäisenä konserttimestarina Orkester Nordenissa vuosina 2002 & 2003 johtajinaan Susanna Mälkki, Esa-Pekka Salonen ja Okko Kamu sekä Kokkola Oopperan orkesterissa Sakari Oramon johdolla vuosina 2008–2009. Lisäksi Annemarie on tehnyt äänenjohtajan ja konserttimestarin sijaisuuksia Göteborgin sinfonikoissa, Vaasan kaupunginorkesterissa sekä Radion sinfoniaorkesterissa.

Annemarie on esiintynyt monilla kamarimusiikkifestivaaleilla. Kesällä 2007 hän oli yksi Kuhmon musiikkifestivaalin nuorista taiteilijoista. Annemarie soittaa vakituisesti yhdessä pianisti Sonja Fräkin kanssa, KAAAS-triossa sekä Trio ArTempossa. Annemarie on myös perustanut yhdessä pianisti Annika Palm-Doumengin kanssa suomenruotsalaisen kamarimusiikkiryhmän, AND ensemblen, jonka tarkoituksena on tuoda esille suomenruotsalaista kamarimusiikkia.

Kotisivu: www.annemarieastrom.fi

Sonja Fräki (s. 1977 Helsinki) on aktiivisesti esiintyvä pianotaiteilija, joka toimii myös säestäjänä ja pianonsoiton opettajana. Fräki on opiskellut Sibelius-Akatemiassa, josta hän valmistui musiikin maisteriksi keväällä 2003. Lisäksi Fräki on suorittanut solistisen Konzertexamen-jatkotutkinnon Saksassa, Karlsruhen musiikkikorkeakoulussa.

Vuonna 2008 Fräki voitti kolmannen palkinnon kansainvälisessä Franz Liszt -pianokilpailussa Puolassa. 2003

hän sai neljännen palkinnon kansainvälisessä Franz Schubert -pianokilpailussa Dortmundissa, Saksassa. Fräki on lisäksi palkittu kansainvälisessä Maj Lind -pianokilpailussa Helsingissä 2007 sekä Paderewski-kilpailussa Puolassa 1998. Hän on myös saavuttanut välieräpaikan Valencian José Iturbi -pianokilpailussa, Ateenan Maria Callas Grand Prix'ssä ja Darmstadtin Chopin-kilpailussa. Fräkille myönnettiin 2003 Karlsruhen musiikkikorkeakoulun DAAD-palkinto. 2004 hän soitti menestyksekkään ensikonsertin Sibelius-Akatemian konserttisarjassa.

Fräki on esiintynyt solistina, kamarimuusikkona ja liedpianistina kotimaan lisäksi Ruotsissa, Saksassa, Hollannissa, Venäjällä ja Portugalissa. Hän esiintyy säännöllisesti yhdessä viulistin Annemarie Åströmin kanssa. Fräki on soittanut useiden orkesterien solistina sekä monilla kamarimusiikkifestivaaleilla. Hän on myös tehnyt useita nauhoituksia Yleisradiolle. Fräki opettaa pianonsoittoa musiikkiopisto Arkipelagissa ja Metropolia Ammattikorkeakoulussa sekä toimii säestäjänä Sibelius-Akatemiassa. Lisäksi hän valmistelee taitteellista tohtoritutkintoa Sibelius-Akatemian DocMus-yksikössä aiheenaan Kalevi Ahon pianotuotanto.

Emil Holmström (s. 1980) on opiskellut Sibelius-Akatemiassa pianonsoittoa sekä sävellystä ja satsioppia. Vuodesta 2005 hän on täydentänyt opintojaan Pariisissa. Holmström on konsertoinut solistina, kamarimusiikkona ja liedpianistina Euroopan lisäksi Yhdysvalloissa ja Brasiliassa. Suomessa hän on esiintynyt eri festivaaleilla, Sibelius-Akatemian konserttisarjoissa ja Lahden kaupunginorkesterin solistina. Holmström on saanut apurahoja Suomen Kulttuurirahastolta, Wihurilta, Svenska Kulturfondenilta ja Pro Musicalta.

Perusohjelmiston lisäksi Holmström soittaa paljon uutta musiikkia. Hän on esittänyt vastasävellettyjä teoksia Musica novassa, Avant!-n Suvisoitossa, Tampere Biennalessa sekä UNM- ja Viitasaaren Musiikin Aika-festivaaleilla. Hän on myös Uusinta-yhtyeen jäsen. Holmström on levyttänyt Ilari Kailan ja Osmo Tapio Räihälän musiikkia sekä Veli-Matti Puumalan pianosarjan *Hommages Fugitifs*. Lisäksi hän on tehnyt nauhoituksia Ylelle.

Holmström on myös soittanut säännöllisesti Heitor Villa-Lobosin musiikkia. Hän on esiintynyt Villa-Lobos-ohjelmin 1. kansainvälisessä Villa-Lobos-konferenssissa Pariisissa ja Villa-Lobos-festivaalilla Rio de Janeirossa. Lisäksi hän on esittänyt Villa-Lobosta Inkoon Meri ja Musiikki-festivaalilla ja viulistin Marijn Simonsin kanssa Helsingin Yliopistolla. Pianonsoiton ohessa Holmström säveltää. Hän on teoksiaan on esitetty Helsingissä ja Tallinnassa Korvat Auki -yhdistyksen 20-vuotisjuhla-konsertissa ja Musica novassa 2004.

Violin

The Joseph Filius Andreae Guarneri, Cremona
(owned by Sibelius Academy, donated by Anja Ignatius)

Piano

Steinway & Sons D-274 no 452490

Piano technician

Matti Kyllönen

Recorded at Nya Paviljongen, Kauniainen in June and August [6] 2010

Recording, editing and mastering Matti Heinonen / Pro Audile

Producers Risto-Matti Marin, Annemarie Åström, Sonja Fräki & Emil Holmström

Photos and graphic design Rikhard Tiula

Booklet layout Pirjo Savelius / Tampereen Reprolaatta

Executive producer Timo Ruottinen

Kiitos

Maija Tammelin

Anna Pulkkis

Julia Korkman

Petri Aarnio

Kaija Saarikettu

Margit Rahkonen

Sibelius Akatemia

Alfred Kordelinin yleinen edistys- ja sivistysrahasto

Konstsamfundet

We thank the Finnish Performing Music Promotion Centre (ESEK) for supporting this CD recording.

Nordic Violin Music

Agnes Tschetschulin (1859–1942)

1 **Berceuse** (1888) ^{*)} 2:56 FIABA 1200428

Tor Aulin (1866–1914)

Fyra Akvareller (1899) 15:31

Four Aquarelles • Neljä akvarellia

2 Idyll 3:41 FIABA 1200429

3 Humoresk 3:43 FIABA 1200430

4 Vaggsång 3:53 FIABA 1200431

5 Polska 3:55 FIABA 1200432

Christian Sinding (1856–1941)

6 **Romanze** Op. 79 No. 2 (1907) 7:09 FIABA 1200433

Romance in D major • Romansen i D-dur • Romanssi D-duuri

Bengt Carlson (1890–1953)

Sonata for Violin and Piano in E flat minor Op. 6 (1918) ^{*)} 36:05

Sonat för violin och piano i ess-moll

Sonaatti viululle ja pianolle es-molli

7 Allegro, molto moderato 12:26 FIABA 1200434

8 Allegro vivace 7:58 FIABA 1200435

9 Lento 7:34 FIABA 1200436

10 Finale, Allegro vivace 8:05 FIABA 1200437

Total 62:01

^{*)} World Premiere Recording

Annemie Åström *violin • viulu*

Sonja Fräki *piano* [1–6]

Emil Holmström *piano* [7–10]

6 417513

103472

ABCD 347

ISRC FIABA

I200428 ... I200437

Nordic Violin Music

Pohjoismaista viulumusiikkia

Agnes Tschetschulin (1859–1942)
Berceuse (1888) *)

Tor Aulin (1866–1914)
Fyra Akvareller (1899)
Four Aquarelles • Neljä akvarellia

Christian Sinding (1856–1941)
Romanze Op. 79 No. 2 (1907)
Romance in D major • Romansen i D-dur • Romanssi D-duuri

Bengt Carlson (1890–1953)
Sonata for Violin and Piano in E flat minor Op. 6 (1918) *)
Sonat för violin och piano i es-moll
Sonaatti viululle ja pianolle es-molli

*) **World Premiere Recording**

Annemarie Åström *violin • viulu*
Sonja Fräki & Emil Holmström *piano*

Alba Records Oy
Tel int +358 10 423 4360

www.alba.fi